

**Zákon o mezinárodní justiční spolupráci
ve věcech trestních – uznání a výkon
rozhodnutí jiných členských států EU –
zvláštní typy řízení podle
části páté**

JUDr. Přemysl Polák, Ph.D.

JA SR Omšenie, 21. 9. 2015

Část pátá ZMJS

Část pátá ZMJS **Zvláštní postupy mezinárodní justiční spolupráce s jinými členskými státy** zahrnuje celkem **10 hlav** obsahujících implementace následujících právních předpisů EU

- **Hlava I – RR 2002/465/SVV** z 13. 6. 2002 o **společných vyšetřovacích týmech**
- **Hlava II – RR 2002/584/SVV** z 13. 6. 2002 o **evropském zatýkacím rozkazu** a postupech předávání mezi členskými státy
- **Hlava III – RR 2003/577/SVV** z 22. 7. 2003 o výkonu **příkazů k zajištění majetku** nebo důkazních prostředků v EU
- **Hlava IV – RR 2009/829/SVV** z 23. 10. 2009 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o **opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby** mezi členskými státy EU
- **Hlava V – RR 2009/948/SVV** z 30. 11. 2009 o **předcházení kompetenčním sporům** při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení

Část pátá ZMJS

- **Hlava VI – RR 2005/214/SVV** z 24. 2. 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání **peněžitých trestů a pokut**
- **Hlava VII – RR 2006/783/SVV** z 6. 10. 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání **příkazů ke konfiskaci** a **RR 2005/212/SVV** z 24. 2. 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti
- **Hlava VIII – RR 2008/909/SVV** z 27. 11. 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají **trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody**, za účelem jejich výkonu v EU
- **Hlava IX – RR 2008/947/SVV** z 27. 11. 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o **probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty**
- **Hlava X – Směrnice 2011/99/EU** z 13. 12. 2011 o **evropském ochranném příkazu**

Část pátá ZMJS

- Prvních pět hlav – souvislost s právní pomocí či předáním trestního řízení nebo jde o uznání a výkon mezitímních rozhodnutí.
 - Druhých pět hlav – primárně uznání a výkon konečných meritorních rozhodnutí ve věci, byť u probačních opatření a alternativních trestů a u evropského ochranného příkazu tomu tak nemusí být vždy.
 - Další výklad se soustředí na v praxi nejpoužívanější implementace týkající se primárně uznávání a výkonu konečných meritorních rozhodnutí ve věci, tj. na implementace
 - RR 2005/214/SVV (peněžitě sankce nebo jiná peněžitá plnění),
 - RR 2008/909/SVV (nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo ochranná opatření spojená se zbavením osobní svobody),
 - RR 2008/947/SVV (tresty nespojené se zbavením osobní svobody, dohled nebo přiměřená omezení anebo povinnosti),
- představí kostru právní úpravy a nastíní některé aplikační problémy.

Evropský ochranný příkaz – exkurz

Směrnice o evropském ochranném příkazu se **zásadně liší od jiných předpisů EU týkajících se vzájemného uznávání rozhodnutí.**

- **V centru zájmu** nikoli podezřelý, obviněný či odsouzený, ale tzv. **chráněná osoba**, tj. zejména oběť trestné činnosti, případně osoba jí blízká.
- Evropský ochranný příkaz **se vydává pouze na žádost chráněné osoby.**
- **Jiný mechanismus zajištění účinků rozhodnutí jednoho státu na území jiného státu než uznání a výkon.** To, co se ve vykonávajícím státě uznává, není rozhodnutí vydávajícího státu ukládající určité opatření, ale evropský ochranný příkaz vydaný na jeho základě. To, co se ve vykonávajícím státě vykonává, není ani rozhodnutí vydávajícího státu ukládající určité opatření, ani evropský ochranný příkaz, ale vlastní opatření vykonávajícího státu uložené na základě uznání evropského ochranného příkazu.

Evropský ochranný příkaz – exkurz

- Proto je kladné uznávací rozhodnutí (viz § 348 ZMJS) konstruováno tak, že soud **uzná na území ČR evropský ochranný příkaz** vydaný jiným členským státem EU (nikoli tedy podkladové rozhodnutí, na jehož základě byl vydán) a současně **uloží tzv. návazné opatření** (vždy některé z předběžných opatření podle § 88c tr. ř. – takové, které svou povahou nejvíce odpovídá zákazu nebo omezení uloženému v podkladovém rozhodnutí jiného členského státu EU).
- Při **výkonu návazného opatření** se podle § 350/1 ZMJS postupuje s dílčími odchylkami **přiměřeně podle ustanovení tr. ř.** upravujících výkon předběžných opatření, při porušení návazného opatření lze uložit **pouze pořádkovou pokutu**.
- Kromě toho je samosoudce povinen podle § 350/2 ZMJS **případné porušení návazného opatření** bez zbytečného odkladu **nahlásit příslušnému orgánu jiného členského státu EU** (na formuláři obsaženém v Příloze II Směrnice). Na základě tohoto oznámení může příslušný orgán jiného členského státu EU přijmout odpovídající opatření v závislosti na podkladovém rozhodnutí.

Uznání a výkon podle hlav VI, VIII a IX části páté ZMJS

- **Struktura hlav VI** (peněžitě sankce nebo jiná peněžitá plnění), **VIII** (nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo ochranná opatření spojená se zbavením osobní svobody) a **IX** (tresty nespojené se zbavením osobní svobody, dohled nebo přiměřená omezení anebo povinnosti) **ZMJS – díl 1 – uznání a výkon rozhodnutí jiných členských států, díl 2 – zajištění výkonu rozhodnutí v jiných členských státech, u hlavy VIII navíc díl 3 – průvoz.**
- V dalším výkladu bude **pozornost soustředěna na díly 1** těchto hlav.
- Pokud jde o **díly 2** zmíněných hlav – k postupu při zajištění výkonu rozhodnutí v jiném členském státě **příslušný soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni** (vychází se z příslušnosti ve vykonávacím řízení trestním podle § 315 tr. ř.), **ministerstvo spravedlnosti má pouze asistenční roli** – na žádost soudu.

Věcná a místní působnost dílu 1 Hlavy VI – § 261/1

Předmět uznání a výkonu **podle druhu peněžité sankce nebo peněžitého plnění** – pravomocné rozhodnutí jiného členského státu EU ukládající:

a) **peněžitý trest** (peněžité sankce za trestný čin) nebo **pokuta** (peněžité sankce za jiný delikt),

b) **povinnost odškodnit oběť trestného činu** (nikoli náhrada škody poškozenému, která se vymáhá podle nástrojů spolupráce v civilních věcech, ale jiné typy odškodnění oběti trestného činu, které se přiznávají trestním soudem v trestním řízení a které znají některé právní řády jiných členských států EU, kdy odškodnění je přiznáváno zpravidla jako paušální částka za daný typ trestného činu a přímo nesouvisí s výší škody způsobené trestným činem),

c) **povinnost nahradit náklady řízení**, v němž byla dotčená osoba odsouzena za trestný čin nebo postižena za jiný delikt, ve prospěch státu (týká se pouze nákladů státu, nikoli např. nákladů poškozeného), nebo

d) **povinnost zaplatit peněžitou částku do veřejného fondu nebo ve prospěch organizace na podporu obětí** (má sankční povahu – na rozdíl od narovnání podle § 309 a násl. tr. ř., kde obviněný skládá částku k obecně prospěšným účelům z vlastní vůle, aniž by k tomu byl mocensky donucován).

Věcná a místní působnost dílu 1 Hlavy VI – § 261/1

Předmět uznání a výkonu **podle druhu orgánu a druhu řízení** – pravomocné rozhodnutí jiného členského státu EU vydané:

- a) **soudem v trestním řízení** (klasické odsuzující rozhodnutí, ale i rozhodnutí v soudním stádiu řízení podle následujících písm.),
- b) **jiným orgánem než soudem v trestním řízení**, pokud se lze domáhat projednání věci před soudem v trestním řízení (např. rozhodnutí SZ, kde o opravném prostředku rozhoduje soud, či rozhodnutí SZ o zastavení trestního stíhání pod podmínkou zaplacení stanovené peněžité částky),
- c) **jiným orgánem než soudem v jiném než trestním řízení** za předpokladu, že se lze domáhat projednání věci před soudem v trestním řízení (v praxi nejfrekventovanější, ale také nejspornější kategorie rozhodnutí – nikoli rozhodnutí vydaná v „běžném“ správním řízení, ale rozhodnutí správních orgánů, která lze napadnout opravným prostředkem, o kterém rozhoduje soud v trestním řízení – typ řízení nazývaný jako správní právo trestní, který právní řád ČR nezná, srov. např. německé Ordnungswidrigkeiten, nejasnosti vznikly u rakouských nezávislých správních senátů, které nerozhodují podle tr. ř., ale správního tr. ř. – vymezení pojmu „soud v trestním řízení“).

Věcná a místní působnost dílu 1 Hlavy VI - § 261/1

- V § 261/1 ZMJS pojem „**soud v trestním řízení**“, v čl. 1 písm. a) bod iii) RR 2005/214/SVV ještě nejasnější **pojem „soud, který je příslušný též v trestních věcech“** (rozhodující musí být povaha řízení, ve kterém soud rozhoduje o opravném prostředku proti rozhodnutí správního orgánu, nikoli povaha jiných věcí, které „též“ vyřizuje).
- **Soudní dvůr EU ve věci C-60/12 Marián Baláž**, v níž se na něj s **předběžnou otázkou** obrátil **VS v Praze**, řešil **otázku, zda pojem trestní řízení, které má navazovat na řízení před správním orgánem, má být vykládán formálně** (tj. je třeba, aby rozhodoval trestní soud podle tr. ř., čemuž víceméně odpovídá německé řízení o Ordnungswidrigkeiten), **nebo materiálně** (může rozhodovat i jiný než trestní soud podle jiného procesního předpisu než podle tr. ř. a stačí, když v takovém řízení jsou dodržovány trestněprávní záruky podle čl. 6 EÚLP, čemuž víceméně odpovídá zmíněný rakouský model).

Věcná a místní působnost dílu 1 Hlavy VI - § 261/1

- **Rozsudek Soudního dvora EU ze 14. 11. 2013 ve věci C-60/12 Marián Baláž přinesl pouze částečné vyřešení této otázky.**
- **Vyjasněno bylo, že rakouské nezávislé správní senáty spadají pod pojem „soud, který je příslušný též v trestních věcech“ podle čl. 1 písm. a) bod iii) RR 2005/214/SVV, resp. pod pojem „soud v trestním řízení“ podle § 261/1 ZMJS a že zvítězilo materiální pojetí těchto pojmů.**
- **Nevyjasněno zůstalo, které základní znaky kvalifikují řízení jako trestní. Soudní dvůr EU zde hovoří o procesních zárukách, mezi něž však řadí mj. zásadu *nulla poena sine lege*, zásadu trestnosti jen za předpokladu dosažení přičetnosti a věku a zásadu přiměřenosti trestu s ohledem na zavinění a povahu skutku, tj. **hmotněprávní zásady**, takže nejistota v nemalé míře nadále přetrvává. Jisté **vodítko poskytují alespoň odst. 57 a 58 stanoviska GA Eleanor Sharpston z 18. 7. 2013**, které odkazují na skutečné procesní záruky (čl. 47 a 48 Listiny základních práv EU a čl. 6 EÚLP). Orgány vykonávajícího státu budou muset zkoumat, zda soudní přezkum v jiném členském státě EU má základní znaky trestního řízení, tj. zda zahrnuje relevantní procesní záruky.**

Věcná a místní působnost dílů 1 Hlav VIII a IX - § 298/1 a § 323/1-4

- **Díl 1 Hlavy VIII – pravomocné rozhodnutí soudu jiného členského státu EU ukládající nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody (§ 298/1).**
- **Díl 1 Hlavy IX – pravomocné rozhodnutí soudu jiného členského státu EU, kterým bylo rozhodnuto o**
 - a) podmíněném propuštění z výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody s dohledem nebo uložením přiměřených omezení nebo povinností a spolu s ním též odsuzující rozhodnutí (až spolu tvoří odsouzení jako jeden celek),**
 - b) podmíněném odsouzení k trestu odnětí svobody nebo ochrannému opatření spojenému se zbavením osobní svobody s dohledem nebo uložením přiměřených omezení nebo povinností,**
 - c) podmíněném upuštění od potrestání s dohledem nebo uložením přiměřených omezení nebo povinností, nebo**
 - d) uložení trestu nebo ochranného opatření nespojeného se zbavením osobní svobody, zahrnujícího určitá omezení nebo povinností (§ 323/1,2).**

Věcná a místní působnost dílů 1 Hlav VIII a IX - § 298/1 a § 323/1-4

Díl 1 Hlavy IX

- **Vázanost** rozhodnutí podle § 323/1 na **výčet omezení nebo povinností podle § 324/1 ZMJS**.
- Tento výčet v zásadě **odpovídá čl. 4/1 RR 2008/947/SVV**, ČR neučinila prohlášení o omezeních nebo povinnostech, které by šly nad rámec čl. 4/1 RR.
- Z **trestů nebo ochranných opatření nespojených se zbavením osobní svobody** [§ 323/1/d)] odpovídají omezením nebo povinnostem podle § 324/1 ZMJS **trest domácího vězení, trest obecně prospěšných prací, trest zákazu činnosti, trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce a ambulantní ochranné léčení závislosti na návykových látkách**.

Věcná a místní působnost dílů 1 Hlav VIII a IX - § 298/1 a § 323/1-4

Díl 1 Hlavy IX

- **Možný problém u převzetí jiných ochranných léčení v ambulantní formě než léčení závislosti na návykových látkách** [povinnost podrobit se léčení nebo léčbě závislosti na návykových látkách podle čl. 4/1/k) RR x povinnost podrobit se léčení závislosti na návykových látkách podle § 324/1/l) ZMJS – formální výklad x eurokonformní výklad, který jiné druhy ochranných léčení podřadí pod jinou povinnost podle § 324/1 ZMJS, např. omezení a povinnosti týkající se chování, bydliště, vzdělávání, volnočasových aktivit nebo výkonu určitého zaměstnání, povolání nebo funkce podle písm. e)].
- **Podle § 323/3 lze uznat a vykonat též rozhodnutí jiných orgánů než soudu** o podmíněném propuštění, dohledu či uložení přiměřených omezení nebo povinností, **spolu s nimi ale též odpovídající odsuzující rozhodnutí podle § 323/4** (až spolu tvoří odsouzení jako jeden celek).

Implementační klauzule - § 261/2, § 298/2 a § 323/5

- **RR** nemají přímý účinek, a proto vyžadují implementaci **v jednotlivých členských státech EU**.
- Zmíněná ustanovení **podmiňují použití dílu 1** dané hlavy tím, že **jiný členský stát EU, vůči němuž má být použit, rovněž přijal odpovídající úpravu** (tedy implementoval dané RR). Implementaci těchto RR lze reálně aplikovat pouze vůči těm členským státům EU, které je rovněž implementovaly, nikoli jednostranně (jde o vztahy vzájemné spolupráce).
- **Podobná implementační klauzule** stanovena i **pro opačný směr** v dílech 2 daných hlav (§ 273/3, § 314/2 a § 336/4 ZMJS).
- Jde též o **stanovení rozsahu uplatnění zvláštní úpravy uznání a výkonu** podle dané hlavy části páté ZMJS **oproti obecné úpravě uznání a výkonu** v části třetí hlavě IV ZMJS (a případně odpovídající mezinárodní smlouvě).

Podmínky pro převzetí rozhodnutí – § 262, § 299 a § 324

- Jedná se o **podmínky, za kterých je dána pravomoc orgánů ČR k rozhodování o uznání a výkonu** rozhodnutí jiného členského státu EU. U § 262 pouze obligatorní pravomoc, u § 299 a 324 též fakultativní pravomoc (souhlasí-li soud s převzetím rozhodnutí k uznání a výkonu).
- **Při zjišťování, zda jsou splněny, se vychází zejména z osvědčení,** případně **lze vyžádat dodatekové informace** od jiného členského státu EU, či **provést vlastní šetření** (které by nemělo být nějak rozsáhlé, soud k němu nemá potřebné nástroje a je především na jiném členském státě EU, aby si potřebné informace zjistil a uvedl je v osvědčení).
- **Důsledkem jejich nesplnění je ukončení řízení o uznání a výkonu (bez rozhodnutí – opatřením) podle § 264/2, § 302/2 nebo § 326/2 ZMJS.**

Podmínky pro převzetí rozhodnutí – § 262, § 299 a § 324

- Jednou z **obligatorních podmínek** je, že dotčená osoba má **na území ČR obvyklé bydliště** (místo, kde se fyzická osoba převážně zdržuje, kde je těžiště jejího každodenního života, tj. kde zejména vede svou domácnost a kde má své zaměstnání, nikoli nezbytně trvalý pobyt, naopak nejde o místo, kde se osoba zdržuje náhodně či krátkodobě).
- Obvyklým bydlištěm v ČR **není trvalý pobyt na ohlašovně obecního úřadu.**
- **V řízení o uznání a výkonu podle části páté hlavy IX** – případy ze SR, kdy osoba, které bylo uloženo v SR podmíněné odsouzení nebo podmíněné propuštění s dohledem, odcestuje za prací do ČR, trvalý pobyt má stále v SR, v ČR se zdržuje. **V osvědčení [část f)] není zaškrtnuto, že má osoba v ČR obvyklé bydliště**, ale jen to, že se do ČR přestěhovala, neb tam s ní byla uzavřena pracovní smlouva. Zaškrtnutí této možnosti však znamená, že **není dána obligatorní pravomoc ČR** (vázaná na obvyklé bydliště) a **je třeba nejprve požádat český soud o souhlas s převzetím rozhodnutí** (viz čl. 5/2 RR 2008/947/SVV); tento souhlas je podmíněn mj. žádostí odsouzené osoby o zaslání rozhodnutí k uznání a výkonu do ČR či kladným stanoviskem ministerstva spravedlnosti (viz § 324/3 ZMJS).

Příslušnost - § 263, § 301 a § 325

- Pro postup podle dílů 1 dotčených hlav určena **pravomoc soudu, u hlav VI** (peněžitě sankce nebo jiná peněžitá plnění) **a IX** (tresty nespojené se zbavením osobní svobody, dohled nebo přiměřená omezení anebo povinnosti) **věcná příslušnost OS, u hlavy VIII** (nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo ochranná opatření spojená se zbavením osobní svobody) **věcná příslušnost KS, místní příslušnost podle místa faktického pobytu** dotčené osoby, případně podle místa, kde má nebo měla v ČR svůj **poslední trvalý pobyt**, případně **u hlavy VI** podle místa, kde má **majetek, u hlav VIII a IX** určen **soud se „zbytkovou“ místní příslušností**.
- Stanovena **zásada *perpetuatio fori***.
- Dále stanovena **povinnost nepříslušného orgánu neprodleně postoupit příslušnému soudu rozhodnutí jiného členského státu EU zaslané k uznání a výkonu a informovat o tom příslušný orgán jiného členského státu EU**. Pokud by soud, jemuž je takto rozhodnutí jiného členského státu EU postoupeno, měl pochybnosti o své příslušnosti, postupuje přiměřeně podle § 24 tr. ř. (rozhodnutí o předložení věci nejblíže společně nadřízenému soudu k rozhodnutí o příslušnosti).

Řízení o uznání a výkonu - § 264, § 302 a § 326

- V **odst. 1** těchto §§ vymezen **okamžik zahájení řízení o uznání a výkonu – doručení vymezených písemností** (obvykle by to mělo být rozhodnutí i osvědčení současně) **příslušnému soudu**. Na rozdíl od obecné úpravy uznávání a výkonu cizozemských rozhodnutí podle části třetí hlavy IV ZMJS **nejde o návrhové řízení**, soud postupuje z úřední povinnosti.
- V **odst. 2 a 3** těchto §§ upraveny **dva případy neformálního ukončení řízení bez vydání rozhodnutí**, v podstatě záznamem do spisu s uvedením důvodů (plus vyrozumění vymezeného okruhu osob):
 - **nebyly splněny podmínky pro převzetí rozhodnutí jiného členského státu EU** k rozhodování o uznání a výkonu,
 - **pokračování řízení o uznání a výkonu brání důvod, který není důvodem pro neuznání rozhodnutí**, a jiný členský stát EU, který rozhodnutí vydal, se k tomuto důvodu nevyjádří, nebo jej nevyvrátí (např. úmrtí dotčené osoby či v řízení podle hlavy VI úhrada peněžité sankce nebo jiného peněžitého plnění v jiném členském státě EU, který vydal rozhodnutí o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění, před rozhodnutím o uznání a výkonu v ČR).

Rozhodnutí o uznání a výkonu - §§ 266 a 269, §§ 304 a 308, §§ 327 a 331

- V § 266/1, 304/1 a 327/1 možnost **vyžádání dodatkových informací** nezbytných pro rozhodnutí o uznání a výkonu (výzva k jejich zaslání ve stanovené lhůtě s upozorněním na následky – při jejich nezaslání bez uvedení podstatných důvodů neformální ukončení řízení).
- **Rozhodnutí o uznání a výkonu** má u hlav VI a IX formu **usnesení**, proti němuž je přípustná **stížnost s odkladným účinkem**, u hlavy VIII formu **rozsudku**, proti němuž lze podat **odvolání**. Opravným prostředkem **nelze napadat důvody, pro které bylo rozhodnutí jiného členského státu EU vydáno** (např. výrok o vině či přiměřenost sankce).
- Před rozhodnutím si soud musí vyžádat **písemné vyjádření státního zástupce**.
- U **hlavy VI** rozhoduje **samosoudce zpravidla „od stolu“**, VZ může nařídit, **považuje-li to za potřebné pro účely rozhodnutí**, u hlavy VIII senát KS (složený ze 3 soudců z povolání) **ve VZ**, u hlavy IX **samosoudce zpravidla „od stolu“**, VZ může nařídit, **považuje-li to za potřebné pro účely rozhodnutí**, a **vždy** je nařídí, **jde-li o uznání a výkon rozhodnutí jiného členského státu EU o podmíněném propuštění**.

Důvody pro neuznání rozhodnutí – § 267, § 305, § 328

- V **odst. 1** těchto §§ výčet obsahující **obligatorní věcné důvody** (např. *ne bis in idem*, oboustranná trestnost, resp. u hlavy VI její „zbytek“, výsady nebo imunity nebo nedostatek věku dotčené osoby, rozhodnutí vydané *in absentia* – s výjimkami dle odst. 3 těchto §§, promlčení výkonu trestu); k nim je třeba přidat obecný důvod pro odmítnutí mezinárodní justiční spolupráce podle § 5/1 ZMJS (rozpor s ústavním pořádkem ČR nebo s takovou zásadou právního řádu ČR, na které je třeba bez výhrady trvat).
- V **odst. 4** těchto §§ **fakultativní věcné důvody** (vycházející z úpravy místní působnosti předpisů, zejména trestního zákona, vykonávajícího státu).
- V **odst. 5** těchto §§ **fakultativní formální důvod** (nezasláno rozhodnutí či osvědčení, nebo neúplné, vadné či nepřeložené osvědčení, nedostatky bez uvedení podstatných důvodů neodstraněny ve stanovené lhůtě); výzva k nápravě ve stanovené lhůtě.

Oboustranná trestnost

- U hlav VIII a IX zachován přezkum, zda skutek naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva ČR.
- U hlavy VI tento přezkum omezen. Neuplatní se, pokud jiný členský stát EU v osvědčení skutek podřadí pod některou z vyjmenovaných kategorií jednání, ledaže skutek nebo právní kvalifikace neodpovídají označené kategorii jednání. Toto omezení se ale uplatní pouze u výroku, zda se rozhodnutí uzná a vykoná, nebo nikoli, pro stanovení režimu výkonu se trestnost podle práva ČR posuzuje (přeměna peněžitého trestu na pokutu, možnost stanovení náhradního trestu odnětí svobody apod.).
- Přesto i v řízeních podle hlavy VI dochází k rozhodnutím o neuznání z důvodu absence oboustranné trestnosti, a to nejčastěji
 - rozhodnutí slovinských DARS úřadů o pokutách za jízdu po zpoplatněné komunikaci bez dálniční známky (nejde o porušení pravidel silničního provozu, ale o porušení předpisů o daních, poplatcích apod.),
 - odsuzující rozhodnutí německých soudů za trestný čin nedovoleného ozbrojování, pokud onou nedovolenou zbraní je např. nůž či boxer.

Řízení vedené v nepřítomnosti

- Řízením (odsouzením) v nepřítomnosti je i případ, kdy osoba byla sice přítomna u hlavního líčení, u něhož byl vyhlášen rozsudek soudu prvního stupně, ale nebyla přítomna „jen“ u veřejného zasedání u odvolacího soudu nebo u veřejného zasedání o přeměně původně podmíněně odloženého trestu odnětí svobody na trest nepodmíněný. I v těchto případech by soud rozhodující o uznání a výkonu měl **zkoumat, zda je dána některá z výjimek** podle implementace RR 2009/299/SVV (*in absentia*), **kdy lze rozhodnutí vynesené v nepřítomnosti uznat a vykonat.**
- U tzv. **písemných řízení** (rozhodnutí správních orgánů „od stolu“ či trestní příkazy) je třeba **trvat na tom, aby rozhodnutí bylo osobě skutečně doručeno v jazyce, kterému rozumí** (právo na obhajobu, právo na tlumočníka, požadavek na řádné poučení o právu na nové projednání věci nebo na podání opravného prostředku).
- Institut tzv. **zmocněnce pro doručení** (Zustellungsbevollmächtigter) **v německém právu**, očekávané rozhodnutí Soudního dvora EU v řízení o předběžné otázce ve věci **C-216/14 Gavril Covaci**. Uplatnění **fikce doručení** ze strany **holandských správních orgánů.**

Rozpor mezi rozhodnutím a osvědčením

Hlava VI

V rozhodnutích německých trestních soudů bývá odsouzenému **vedle peněžitého trestu ukládána pouze obecná povinnost k náhradě nákladů řízení**, aniž by jejich výše byla vyčíslena, a to výrokem typu „Sie haben auch die Kosten des Verfahrens und Ihre Auslagen zu tragen.“. **Výše nákladů řízení bývá vyčíslena pouze v osvědčení.** **Předmětem uznání a výkonu** je však **rozhodnutí jiného členského státu EU, nikoli osvědčení**, které je pouze pomocným dokumentem, který má poskytnout stanovené informace o rozhodnutí o peněžité sankci nebo jiném peněžitém plnění a řízení, v němž bylo toto rozhodnutí vydáno. Nevyplývá-li **povinnost uhradit peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění** dostatečně určitě přímo z rozhodnutí, o jehož uznání a výkon jde, **nelze ji v uznávacím řízení nad rámec uznávaného rozhodnutí přidávat, resp. určovat.** V této situaci vzniká rozpor mezi rozhodnutím, které údaj o výši nákladů řízení neobsahuje, a osvědčením, kde náklady řízení vyčísleny jsou.

Neúplné osvědčení

Hlava VI

- **Poslední odrážka v bodu g) 3. osvědčení u výčtu jednání, u nichž se nepřezkoumává oboustranná trestnost, je velmi obecná** (činy, které naplňují skutkové podstaty zavedené vydávajícím státem, jejichž účelem je provedení závazků vyplývajících z nástrojů přijatých podle Smlouvy o ES nebo podle hlavy VI Smlouvy o EU).
- Vydávající stát musí v osvědčení **označit právní nástroj, jehož se trestný čin nebo jiný delikt týká**, aby bylo možno přezkoumat, zda a nakolik daný trestný čin nebo jiný delikt s takovým právním nástrojem souvisí.
- Tento požadavek nebývá vždy plněn, navíc někdy jsou sem zahrnována bagatelní jednání (např. nevyplnění formuláře).

Neúplné osvědčení

Souhrnný trest

- Soud je povinen **zkoumat všechny činy, ve vztahu k nimž byl uložen souhrnný trest, z hlediska podmínek pro uznání cizozemského rozhodnutí; ve výroku o uznání cizozemských rozhodnutí je povinen konstatovat všechna rozhodnutí, z jejichž spojení odsouzení cizozemským soudem sestává (rozsudek NS z 11. 12. 2003 sp. zn. 11 Tcu 272/2003 – závěry platí i pro zvláštní typy řízení o uznání a výkonu podle části páté ZMJS).**
- Zejména ze SR **bývá spolu s osvědčením do ČR k uznání a výkonu podle části páté hlavy VIII nebo IX zasílán pouze rozsudek / tr. příkaz ukládající souhrnný trest, nikoli též rozsudek / tr. příkaz, z něhož byl výrok o trestu při uložení souhrnného trestu zrušen.** V takovém případě je třeba požádat o opravu zjevně neúplného osvědčení a zaslání všech rozhodnutí, z nichž sestává odsouzení k souhrnnému trestu – podmínky pro uznání nutno posoudit u každého skutku, za který byl souhrnný trest uložen.

Uznání - § 268, § 306, §§ 329 a 330

- V § 268/1, § 306/1 a § 329/1 obecná povinnost uznat rozhodnutí jiného členského státu EU, není-li dán některý z důvodů pro ukončení řízení nebo pro neuznání. Na **výrok o uznání rozhodnutí** jiného členského státu EU na území ČR bezprostředně navazuje **výrok o výkonu sankce** uložené uznaným rozhodnutím.
- V § 268/2 ZMJS dva režimy uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu EU, kterým byl uložen peněžitý trest:
 - jako peněžitý trest (byl-li v jiném členském státě EU uložen soudem za skutek, který naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva ČR),
 - přeměna na pokutu (při nesplnění těchto podmínek).

Od toho se odvíjejí **rozdílné režimy výkonu uznaného rozhodnutí**, pouze v rámci výkonu peněžitého trestu lze (za splnění dalších podmínek) stanovit náhradní trest odnětí svobody podle § 268/7 ZMJS a pouze rozhodnutí o peněžitém trestu vydaná pro skutek trestný i podle práva ČR se zaznamenávají do evidence Rejstříku trestů (viz § 4/1/a) zákona č. 269/1994 Sb.).

Uznání - § 268, § 306, §§ 329 a 330

- V § 306/1 s odkazem na § 124/2-4 ZMJS – **přizpůsobení druhu trestu nebo ochranného opatření** na druh trestu nebo ochranného opatření podle českého tr. zák. **a jejich výměry**, pokud překračuje horní hranici trestní sazby za odpovídající trestný čin podle českého tr. zák. (snížení na tuto horní hranici), dále **výrok o zařazení do typu věznice**. Také zde tedy platí § 124/3 ZMJS (**omezení zákazu zhoršení trestu nebo ochranného opatření při jeho přizpůsobení jen na druh nebo délku**).
- V § 306/2 možnost **částečného uznání rozhodnutí jiného členského státu EU** (pouze pro některé skutky) **a poměrného zkrácení trestu**. U hlav VI a IX bohužel chybí výslovná úprava takového postupu.
- V § 307 možnost **rozhodnout, že na území ČR budou dodrženy lhůty pro podmíněné propuštění z výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo pro jeho předčasné ukončení** (účelem není přenášet do ČR komplexně podmínky z jiných členských států EU, ale zejména umožnit převzetí výkonu trestu i tam, kde to jiný členský stát EU podmiňuje zohledněním např. lhůt pro podmíněné propuštění stanovených jeho právem).

Uznání - § 268, § 306, §§ 329 a 330

- Podle **§ 329/2-4** je třeba **rozhodnout současně o uznání všech rozhodnutí, z nichž sestává odsouzení**, resp. uložení trestu nebo ochranného opatření v jiném členském státě EU, např. spolu s rozhodnutím o podmíněném propuštění se uznává též odsuzující rozhodnutí soudu (s výjimkou podmíněného upuštění od potrestání s dohledem či uložení přiměřených omezení nebo povinností a trestu nespojeného se zbavením osobní svobody, za jehož porušení nelze uložit náhradní trest odnětí svobody, ČR současně přebírá též případný výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody).
- V **§ 330/1** **přizpůsobení druhu trestu nebo ochranného opatření** (včetně náhradního trestu) na druh trestu nebo ochranného opatření podle českého tr. zák. a **jejich výměry** (včetně délky zkušební doby), pokud překračuje horní hranici trestní sazby za odpovídající trestný čin podle českého tr. zák. (snížení na tuto horní hranici).
- Při rozhodování o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu EU o podmíněném propuštění je třeba podle **§ 330/2** rozhodnout též **o zařazení do typu věznice** pro případ, že dojde k nařízení výkonu zbytku trestu.

Uznání – zohlednění rozdílného přepočtu trestu OPP na NEPO trest?

- Lze při rozhodování o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu EU ukládajícího trest obecně prospěšných prací zohlednit rozdíl v případném přepočtu tohoto trestu na nepodmíněný trest odnětí svobody?
- Trest obecně prospěšných prací ve výměře 200 hodin by byl v ČR přeměněn na nepodmíněný trest odnětí svobody ve výši 200 dní, v SR ve výši 100 dní.
- RR 2008/947/SVV problém výslovně neřeší, nicméně podle jeho čl. 14/1-3 pokud rozhodnutí o přeměně trestu nespojeného se zbavením osobní svobody na nepodmíněný trest odnětí svobody činí vykonávající stát, řídí se tato rozhodnutí a všechny navazující důsledky právem vykonávajícího státu.
- Použitelnost judikatury ESLP, že flagrantně delší *de facto* trest (tedy trest, který má odsouzený skutečně vykonat) ve vykonávajícím státě může vyvolat problém z hlediska čl. 5 EÚLP (Veermäe proti Finsku, č. 38704/03, Csozásnski proti Švédsku, č. 22318/02)?

Výkon uznaného rozhodnutí – § 270, § 310 a § 333

- Při **výkonu trestů nebo ochranných opatření** (u hlavy IX včetně změny uložených omezení nebo povinností či nařízení výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody) se **v zásadě** postupuje **podle vnitrostátní úpravy vykonávacího řízení v hlavě XXI. tr. ř., v ZMJS upraveny dílčí rozdíly.**
- Pokud jde o **jiné peněžité sankce nebo jiná peněžítá plnění,**
 - **nárok na odškodnění oběti** trestného činu podle vymáhá přímo oběť, a to v občanskoprávním řízení,
 - při **vymáhání pokuty** postupuje soud přiměřeně podle ustanovení hlavy XXI. tr. ř. o vymáhání pořádkové pokuty,
 - při **vymáhání nákladů řízení** vzniklých státu postupuje soud přiměřeně podle ustanovení tr. ř. o vymáhání nákladů trestního řízení stanovených paušální částkou,
 - při **vymáhání povinnosti zaplatit peněžitou částku do veřejného fondu nebo ve prospěch organizace na podporu obětí,** přeměněné podle § 268/6 ZMJS na povinnost zaplatit peněžitou částku ČR na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, podle daňového řádu.

Výkon uznaného rozhodnutí – § 270, § 310 a § 333

- V případě **úplné nevykonatelnosti uznaného rozhodnutí v jiném členském státě EU** (u hlav VIII a IX též v dalších případech, u hlavy VIII např. nelze-li osobu dodat do výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody, u hlavy IX např. nelze-li osobu nalézt na území ČR nebo nemá-li zde již obvyklé bydliště a tato skutečnost brání řádnému výkonu rozhodnutí) – **provedení opatření** směřujících k upuštění od výkonu uznaného rozhodnutí (rozhodnutí o upuštění od výkonu uznaného rozhodnutí se zde nevydává), zjištění, zda důvod nevykonatelnosti zakládá v jiném členském státě EU též fikci neodsouzení, a její promítnutí v ČR (např. v evidenci RT), případně zrušení (usnesením) uznávacího rozhodnutí, bylo-li v jiném členském státě EU pravomocně zrušeno uznané rozhodnutí.
- V případě **částečné nevykonatelnosti uznaného rozhodnutí v jiném členském státě EU** – **rozhodnutí usnesením**, v jaké části uznané rozhodnutí vykonáno nebude.